

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА

Хоменко О.А., Романова Т.В.

студенти;

Шепета О.В.

доцент,

Навчально-науковий інститут інформаційної безпеки

Національної академії Служби безпеки України

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР ЯК ОБ'ЄКТ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

Аналіз сучасної оперативної обстановки в Україні свідчить про тотальне використання інформаційних технологій та зброї в інформаційній війні Росії проти нашої держави з метою забезпечення умов інформаційного впливу для геополітичного контролю українського інформаційного простору.

Розвиток комунікаційних системних мереж створює далеко не віртуальну можливість цільового маніпулювання свідомістю тих чи інших груп людей у визначених регіонах чи державах з метою нав'язати потрібні оціночні характеристики, погляди, норми поведінки, а за потреби – для дестабілізації владних і суспільних структур.

Так, основним висновком з інформаційно-пропагандистської війни Росії проти України як важливої складової «гібридної війни» є її безпрецедентний характер за своїми змістом, масштабами і спрямованістю, якій характерні такі риси:

по-перше, інформаційна війна розпочалась задовго до військової агресії Росії проти України і продовжує супроводжувати її на всіх етапах, завчасно адаптуючись під поточні цілі і задачі;

по-друге, інформаційно-пропагандистські та дезінформаційні проекти, операції і заходи спрямовані на всі верстви населення і всі регіони України, а також населення Росії і країн Заходу – відповідно, з різними цільовими установками і задачами;

по-третє, головна мета інформаційної війни в Україні – ліквідація державності в Україні; в Росії – отримання підтримки населення для виправдання дій керівництва Росії; для країн Заходу – дискредитація дій керівництва України та її Збройних Сил [2].

Починаючи з 2014 року російська агресія також супроводжувалася потужною компанією дезінформування, яка мала на меті розмити правду про стан справ в Україні та полегшити дії Росії. І хоч проросійські ЗМІ ніколи не припиняли поширювати дезінформацію про цю країну, останніми часом обсяг та агресивність спрямованої на Україну дезінформації значно зросла [1].

Інформаційна агресія щодо України оживилася саме тоді, коли відновилися бойові дії на Донбасі. Саме такий зв'язок між військовою та інформаційною

агресією Росії можна було спостерігати також у випадках із російським втручанням у Сирії та збиттям російського військового літака над Туреччиною.

Експерти відзначають, що окрім звичних уже новин про переслідування росіян та російської мови в Україні, російська пропаганда почала розробляти нову тему – присутність бойовиків «Ісламської держави» в українській армії і навпаки. Саме це вкладається у шаблон «одного великого ворога», з яким бореться Росія.

Інформаційна політика Російської Федерації трансформувалася у тотальну військову дезінформаційну агресію, спрямовану на демонізацію в очах російського та світового суспільства діючого керівництва України.

Водночас, складається таке враження, що Україна, яка перебуває у стані фактичної війни з Росією, повністю інформаційно роззброїлась, залишила майже неконтрольованим в районі збройного протистояння інформаційний простір від московських ворожих зазіхань [3].

Необхідно визнати, що не дивлячись на окремі (правда безсистемні, повільні і передбачувані за змістом) позитивні кроки з боку влади до формування національного інформаційного простору та інформаційної безпеки, Україна програє інформаційну війну Кремлю на власній території.

І справа не в мільярдах коштів, що виділяються на проведення інформаційних війн, кампаній, операцій чи акцій, а в мотивації продуцентів та якості створеного ними інформаційного продукту, здатного ліквідувати інформаційні прогалини та забезпечити інформаційний суверенітет держави. Тому, український гуманітарний простір має бути захищений, в тому числі, і владою від агресивних кремлівських зазіхань.

Реагуючи на вимоги часу і планомірну інформаційну війну проти України, в нашій державі має бути створена ефективна інформаційна зброя для ведення інформаційних війн. Україна має здійснювати на упередження інформаційні напади супротивників, підтримувати інформативно співвітчизників за межами держави, формувати підґрунтя перенесення «гібридних загроз» інформаційного характеру з території України на територію Росію.

При цьому, виготовляючи цей вид зброї та використовуючи сучасні механізми інформаційного впливу, Україна має обмежуватись ефективною інформацією. Зокрема, розкриттям правдивих тем національно-визвольної боротьби, Голодомору, висвітлення життя історичних персоналій, пропаганда української культури, мови, цінностей – наша ефективна інформаційна зброя, шкідлива для тих, хто не сприймає незалежність України, на свій розсуд інтерпретує історію, нав'язує українцям свою культуру та ідеологію [3].

Протистояти російській дезінформаційній політиці можливо лише у тісній взаємодії з інформаційними ресурсами демократичних країн Заходу, спрямовуючи та координуючи спільну роботу не тільки щодо роз'яснення поточних російських інформаційних акцій, а й на їх упередження та активну протидію.

Зокрема, пропонується застосувати ефект несподіваності, превентивності інформаційного удару, який закладено сьогодні у концепції глобального інформаційного лідерства, яку експерти влучно назвали як «програмуєче лідерство».

Саме в рамках цієї концепції Україна повинна настійливо формувати міжнародну повістку дня (на рівні ООН, ЄС, ОБСЄ), яка включатиме в себе формулювання найбільш актуальних проблем у зручному для нашої держави форматі. Наприклад, наполягаючи під егідою ООН виконання та реалізації мінських домовленостей врегулювання конфлікту на території України, передбачатиме певний спектр сумісних дій ряду держав, зокрема країн нормандського формату із залученням США і Великобританії під керівництвом нашої держави і в наших інтересах.

Крім того, така стратегія має містити низку програмних принципів:

випереджаюче зовнішньополітичне планування і вкидання у політичний дискурс ідей і концепцій, втілення яких у життя відповідає інтересам України;

випереджаюче формулювання основоположних цілей міжнародної повістки дня у вигідному для України ракурсі;

рішуче дистанціювання від «чужої гри» та ігнорування неприйнятних цілей інших суб'єктів світової політики.

Список використаних джерел:

1. Інформаційна агресія Кремля оживилася – експерти ЄС. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.depo.ua/ukr/life/informatsiy-na-agresiya-kremlya-ozhivilasya-eksperti-es-06052016200500>

2. Радковець Ю. Два з половиною роки російської військової інтервенції проти України оголили вразливі місця у системі міжнародної безпеки / Ю. Радковець. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politycs/2107122-gibridna-vijna-rosii-proti-ukraini-uroki-ta-visnovki.html>

3. Куйбіда В. Інформаційний простір як об'єкт зовнішньої і внутрішньої політико-ідеологічної агресії проти України / В. Куйбіда, І. Розпутенко. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nru.org.ua/blogs/bloh-vasylia-kuibidy/2088-informatsiinyi-prostir-ia-ko-ob-iekt-zovnishnoi-i-vnutrishnoi-polityko-ideolohichnoi-ahresii-proty-ukrainy>